

O tópico de que os galegos e galegas non valoramos dabondo as riquezas que posuímos, ou o que se di de que se as rías galegas foran francesas, entón Galiza sería a primeira potencia en acuicultura e turismo verde, reflicten un sentimento xeralizado de que estamos infrautilizando e degradando o noso litoral e, ao tempo, son indicativos de que a sociedade demanda por freo ao caos imperante nas nosas rías, especialmente á contaminación causada por algunhas industrias que se din abandeiradas do progreso.

Todo isto foi posto de manifesto no *Foro Aberto para un Futuro Natural e Productivo das Rías Galegas*, celebrado en Vilagarcía de Arousa o pasado mes de marzo e que reuniu a máis de tres centas persoas dos máis diversos sectores, desde as universidades até os sectores produtivos ligados ás rías. As xornadas foron organizadas por diferentes Asociacións ecoloxistas (ADEGA, FEG, CEMMA) e as Plataformas e Asociacións para defensa das Rías de Ares-Betanzos, Arousa, Ferrol, Pontevedra, Ribadeo e Vigo, contando coa colaboración do Acquariumgalicia e dos Concellos de A Illa de Arousa, Fene, Ferrol, Narón, Poio, Pontevedra, Rianxo, O Grove e Cambados.

O foro tamén analisou o contido do proxecto da futura "Lei de protección da calidade das augas das rías e ordenación do servizo público de depuración de augas residuais urbanas" que nestes días se debate no Parlamento de Galiza, nun momento no que a Comisión Europea aproba unha *Resolución sobre a Xestión Integrada do Litoral* (febreiro do 2001) e comeza a entrada en vigo na nova

Directiva Marco para as Políticas Europeas da Auga

. Considera o Foro que aínda estamos a tempo de acordar un desenvolvemento sustentábel para o noso litoral, algo que require vontade política para atallar a súa deterioración.

CRÍTICAS AO PROXECTO DE LEI DAS RÍAS

Os responsábeis do Foro afirman que para disfrutar dun medio ambiente de calidade non podemos deixar as nosas rías á sorte da iniciativa económica do mercado. Non podemos permitir que un reino de taifas administrativo consinta que as chamadas "Autoridades Portuarias" hipotequen o futuro dunha ría con actividades como a Terminal de Hidrocarburos do Ferrazo (Arousa), un porto exterior sen unha rigurosa avaliación de impacto

ambiental (Ferrol), ou un recheo con lodos contaminados sen previa análise (Oza, A Coruña); non podemos permitir o recheo de centos de miles de metros cadrados no interior da ría de Ferrol para a instalación de indústrias químicas sen previa avaliación dos riscos, nen a continuación dos vertidos tóxicos de Ence-Elnosa en Pontevedra, ou o vertido da maior parte dos efluentes urbanos (domésticos e industriais) sen depurar.

A operatividade da nova lei é cuestionada polas diferentes organizacións que compoñen o Foro, e poñen como exemplo dunha actitude pouco responsábel fronte aos problemas ambientais o feito de que a Lei 1/1995 de Protección Ambiental de Galiza continua hoxe sen sen estrenar, ao non se teren desenvolvido a maioría dos regulamentos aos que a lei fai referencia.

O proxecto inclúe unha segunda parte de “ordenación do servizo público de depuración de augas residuais urbanas”, que debería ser abordado nunha lei separada, no lugar de mesturar nunha dúas leis que pouco teñen que ver entre si. En todo caso, é salientábel que este engadido non aborda o problema real de depuración, como é a inexistencia de depuradoras no caso dos principais vertidos ás rías, e non resolve o actual incumprimento da Directiva 91/271/CEE sobre a depuración de augas residuais urbanas. Asimesmo, o proxecto falla no diagnóstico do problema da depuración destes vertidos, xa que o achaca á incapacidade municipal para xestionar as depuradoras, cando o verdadeiro problema está na non sustentabilidade económica e ambiental das depuradoras construídas (elevado consumo eléctrico...), que hoxe son deseñadas e financiadas pola Xunta de Galicia a través do ente Augas de Galicia. O contido da lei non inclúe obxectivos de sustentabilidade no tipo e localización das depuradoras.

Unha lei que responda a criterios xa caducos

No referido ás rías, a lei carece dun enfoque integral para a ordenación e xestión do litoral, nun momento no que xa se consideran fracasadas aquelas políticas dos anos setenta e oitenta baseadas na fixación de parámetros de calidade do medio. Neste sentido, a Comisión Europea aprobou o pasado febreiro unha Resolución sobre a Ordenación Integral do Litoral para enfrontar os problemas de degradación medioambiental, na que recomenda a elaboración de estratexias rexionais de xestión integral do litoral. Todos os elementos requiridos nesta Resolución (ver o artigo de Cristina Álvarez) están ausentes no proxecto de lei. Esta presenta-se pois como unha lei que responda a criterios xa caducos, e cubre só a novena parte dos problemas das rías.

O proxecto de lei carece do imprescindible enfoque preventivo, xa que responden a chamada política de final de tubería, de fixación de concentracións nos vertidos e no medio receptor, na que a lexislación ou o dereito chegan ao final do proceso contaminante cando, probabelmente, o dano xa está feito, ou cando para reparalo fan falla custosas inversións ou a posta en marcha de depuradoras ou tecnoloxías que en moitos casos non existen. Non fai uso do concepto de incompatibilidades, que significa que as indústrias mais contaminantes ou as actividades mais lesivas non se instalen nas zonas litorais, tal como prevé a Directiva Marco de Augas, aprobada o pasado ano.

Falla tamén o enfoque integral territorial, desde o punto de vista dos vertidos e da contaminación, ao non incluír os ríos e as bacias hidrográficas que verten nas rías, e iso cando é sabido que unha parte importante da contaminación que chega ás rías procede das indústrias ubicadas terra dentro nas marxes dos ríos. Ignóranse igualmente os substratos das rías, que son aportados polos ríos, e que constitúen un dos principais factores de calidade productiva para o sector da acuicultura.

INEXISTENCIA DE DIÁLOGO SOCIAL

Non houbo diálogo coa sociedade previo á elaboración deste proxecto de lei, nen cos sectores produtivos nen coas organizacións de protección do medio ambiente, e presentou-se no Parlamento sen pasar polo Consello Galego do Medio Ambiente. Tampouco conta con mecanismos que garantan o cumprimento da lei nos seus escasos obxectivos de control, xa que non crea instrumentos que permitan a fiscalización de dito cumprimento pola cidadanía, nen facilita o acceso a información ambiental ao non crear os necesarios inventarios de vertidos e contaminantes.

En definitiva, subxace no proxecto de lei unha política ambiental hipotecada aos intereses económicos dunhas poucas grandes empresas. Con esta lei a calidade ambiental das rías vai seguir degradando-se progresivamente, e todas aquelas rías aínda ben conservadas poden acabar como a de Pontevedra ou a do Burgo (A Coruña). Cando prenda a alarma alimentaria sobre os nosos produtos acuícolas, serán os miles de familias que viven do mar quen sufra as consecuencias e as limitacións que se irán derivando da falta de prevención.